

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง "การใช้แหล่งชุมชนประกอบการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น" ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

การศึกษาคนคว้า

ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักสูตร หนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 2, และ 3 ตลอดจนคู่มือการสอนวิชาสังคมศึกษา เอกสาร และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามสำหรับครูสอนวิชาสังคมศึกษา

เครื่องมือในการวิจัย

1. ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถาม 2 ชุด สำหรับครูสอนสังคมศึกษาที่สอนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 2 และ 3 เป็นแบบตรวจคำตอบ (Check List) แบบเลือกตอบ (Multiple Choice) มาตรการส่วนประเมินค่า (Rating Scale) และแบบปลายเปิด (Open End) โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบตรวจคำตอบ (Check List) เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบเลือกตอบ (Multiple Choice) และมาตรการส่วนประเมินค่า (Rating Scale) เป็นคำถามเกี่ยวกับประเภทและลักษณะการใช้แหล่งชุมชนของครูสังคมศึกษาเกี่ยวกับประเภทของแหล่งชุมชน เวลาที่ใช้แหล่งชุมชนและกิจกรรมที่ให้นักเรียนปฏิบัติก่อนและหลังการใช้แหล่งชุมชน

ตอนที่ 3 เป็นแบบปลายเปิด (Open - ended) สำหรับให้ผู้ตอบแบบสอบถามเขียนข้อเสนอแนะและปัญหาหรืออุปสรรคในการใช้แหล่งชุมชนประกอบการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา

2. นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 6 ท่าน¹ พิจารณาเพื่อหาความครอบคลุมของเนื้อหา โดยผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิเพียงหนึ่งโหลกษา มาใช้ในการแก้ไขและปรับปรุงแบบสอบถามให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3. การทดลองแบบสอบถาม (Try - out) นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ ไปทดลองใช้กับครูสังคมศึกษาที่สอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 2 และ 3 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง จำนวน 3 คน โรงเรียนพระโขนงพิทยาลัย จำนวน 3 คน และโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ จำนวน 4 คน รวมทั้งสิ้น 10 คน กลุ่มตัวอย่างนี้ไม่ใช่ประชากรจริงที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จากนั้นจึงนำแบบสอบถามที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4. นำแบบสอบถามซึ่งปรับปรุงแก้ไข แล้วไปใช้กับตัวอย่างประชากรจริงที่ได้เลือกไว้

ตัวอย่างประชากร

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ครูที่สอนวิชาสังคมศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนรัฐบาลในกรุงเทพฯ และจังหวัดใกล้เคียง รวมทั้งสิ้น 228 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างประชากรดังนี้

1. สุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพฯ จำนวน 20 แห่ง และโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดใกล้เคียง จำนวน 6 จังหวัด จังหวัดละ 3 แห่ง จำนวน 18

¹ดูรายละเอียดภาคผนวก ก.

โรงเรียน รวมทั้งหมด 38 โรงเรียน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบธรรมดา (Simple Random Sampling)

2. สุ่มครูที่สอนวิชาสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 2 และ 3 มาชั้นละ 2 คน รวม 228 คน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

3. ใช้ครูสังคมศึกษาที่สุ่มไว้ทั้งกล่าวแล้วมาเป็นตัวอย่างประชากร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามจำนวน 228 ฉบับไปสอบถามตัวอย่างประชากรในการวิจัยตามโรงเรียนต่าง ๆ ในกรุงเทพฯ และจังหวัดใกล้เคียงด้วยตนเอง และไปรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเองทุกแห่ง สำหรับแบบสอบถามของครูสังคมศึกษาในกรุงเทพฯ จำนวน 120 ฉบับได้รับคืนมา 113 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.17 ส่วนแบบสอบถามของครูสังคมศึกษาในจังหวัดใกล้เคียงส่งไป 108 ฉบับ ได้รับคืนมา 99 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 91.67 รวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งสิ้น 212 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 92.98

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ ดังนี้

1. แจกแจงความถี่ของคำตอบแต่ละรายการซึ่งเป็นแบบตรวจคำตอบ (Check List) และแบบเลือกตอบ (Multiple Choice) แล้ววิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ (Percentage) โดยใช้สูตรดังนี้

¹ คู่มือระเบียบวิธีวิจัยในภาคผนวก ข

$$\text{การร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนคำตอบทั้งหมด}}{\text{จำนวนผู้ตอบทั้งหมด}} \times 100$$

จากนั้นนำเสนอในรูปตารางและอธิบายประกอบ

2. หากค่าเฉลี่ยของคำตอบจากข้อมูลแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) โดยกำหนดค่าคะแนน (Weight) ออกเป็น 5 ระดับ ตามวิธีการของลิเคิร์ต (Likert)¹ ซึ่งกำหนดค่าคะแนนดังนี้

5	แปลความจาก	มากที่สุด
4	แปลความจาก	มาก
3	แปลความจาก	ปานกลาง
2	แปลความจาก	น้อย
1	แปลความจาก	น้อยที่สุด

จากการแปลความดังกล่าว นำมาหาค่าเฉลี่ย จากสูตร ดังนี้²

$$\bar{X} = \frac{\sum fx}{n}$$

เมื่อ \bar{X} = ค่าเฉลี่ยหรือมัธยฐานเลขคณิต

n = จำนวนผู้ตอบทั้งหมด

f = จำนวนความถี่

$\sum fx$ = ค่านำหนักคำตอบอาจเป็น 5, 4, 3, 2 หรือ 1

¹John W. Rest, Research in Education, 2d ed. (Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall; 1970), p. 175.

²Gene V. Glass and Jullian C. Stanley, Statistical Methods in Education and Psychology, (Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall, 1970), p. 62.

การแปลความของค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้ ถือเป็นดังนี้

4.56 - 5.00	หมายความว่า	มากที่สุด
3.56 - 4.55	หมายความว่า	มาก
2.56 - 3.55	หมายความว่า	ปานกลาง
1.56 - 2.55	หมายความว่า	น้อย
1.00 - 1.55	หมายความว่า	น้อยที่สุด

3. นำค่าเฉลี่ยของแต่ละข้อมาวัดการกระจายของคะแนน จากแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลางโดยการหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของน้ำหนักคำตอบเกี่ยวกับประเภทและลักษณะการใช้แหล่งชุมชนในคานต่าง ๆ จากสูตร¹

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum f x^2 - \left[\frac{(\sum f x)^2}{n} \right]}{n - 1}}$$

เมื่อ S.D. = ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum f x$ = ผลบวกของผลคูณระหว่างคะแนน กับความถี่
ของคะแนนแต่ละขอ

$\sum f x^2$ = ผลบวกของผลคูณระหว่างคะแนนกำลังสอง
กับความถี่ของคะแนนแต่ละขอ

n = จำนวนผู้ให้ข้อมูลที่ เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากร

¹Ibid, P. 82.

4. เปรียบเทียบประภพและลักษณะการใช้แหล่งชุมชนประกอบการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาของครูสังคมศึกษาในกรุงเทพฯ และจังหวัดใกล้เคียงโดยใช้ค่าที่ (t - test) ทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติโดยใช้สูตร¹ ดังนี้

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{(n_1-1) S.D_1^2 + (n_2-1) S.D_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \left(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right)}}$$

- เมื่อ \bar{X}_1 = มัชฌิมเลขคณิตของคะแนนในกลุ่มตัวอย่างที่ 1
 \bar{X}_2 = มัชฌิมเลขคณิตของคะแนนในกลุ่มตัวอย่างที่ 2
 $S.D_1$ = ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนในกลุ่มตัวอย่างที่ 1
 $S.D_2$ = ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนในกลุ่มตัวอย่างที่ 2
 n_1 = จำนวนผู้ให้ข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างที่ 1
 n_2 = จำนวนผู้ให้ข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างที่ 2

ใช้ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

5. วิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะในการใช้แหล่งชุมชน แบบปลายเปิด โดยใช้วิธีแจกแจงตามความถี่

6. นำข้อมูลที่ไ้มาวิเคราะห์ สรุปและเสนอผลการวิจัยในรูปตารางและความเรียง

1

Ibid, p. 295.